

**2024 YILI ARALIK AYINDA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN VERİLİP RESMİ GAZETEDE
YAYIMLANAN İDARE VE İDARİ YARGILAMA HUKUKUNA İLİŞKİN İPTAL VE İHLAL
KARARLARI**

Resmi Gazete Tarihi	Kararın Künyesi	Konu	Gerekçe
3 Aralık 2024	Norm Denetimi: E:2023/74, K:2024/141, 23/07/2024	AYM, 3194 sayılı İmar Kanunu 'nun 16. maddenin onuncu fıkrasının üçüncü cümlesi olan " Yapının depreme dayanıklılığı hususu malikin sorumluluğundadır. " hükmünü iptal etti.	İdarenin gözetim ve denetim yükümlülüğünün devam ettiği bir konuda idare aleyhine tazminata hükmedilmesinin önlenmesi, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkı yla bağdaşmaz.
3 Aralık 2024	Bireysel Başvuru Başvuru No: 2021/32528, 29/5/2024	AYM, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının olumsuz sonuçlandığı gerekçesiyle beççilik mesleğine başlatılmama işlemine karşı açılan iptal davasında gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verdi.	Somut olayda başvuruçunun beççilik görevine atanmamasına dair işleme karşı açtığı dava reddedilirken Mahkemenin başvuruçunun kardeşi hakkındaki mahkûmiyet kararlarına dayandığı görülmüştür. Ancak Mahkeme, sadece bu bilgiyi aktarmakla yetinmiş, değerlendirmemiştir. Mahkemenin başvuruçunun kardeşinin eylemlerinin başvuruçunun yerine getireceği beççilik görevine olumsuz etkisine ilişkin bir değerlendirme yapması gerektiği hâlde bunu yapmadığı görülmüştür.

3 Aralık 2024	Bireysel Başvuru Başvuru No: 2021/4028, 10/7/2024	Başvuru, trafik kazası sonucu meydana gelen ölüm olayında kusuru bulunduğu iddia edilen kamu makamları aleyhine açılan tam yargı davası sonucunda manevi tazminat talebinin reddedilmesi nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.	Başvurucunun oğlu A.S.nin vefat ettiği trafik kazasının meydana gelmesinde idarenin kusuru da gözetildiğinde başvurucunun yaşadıklarının etkisiyle manevi olarak yıpranmadığını söylemek somut olaya uygun düşmeyecektir. Buna karşın yargılama mercileri tarafından olayın meydana gelmesinde idarenin kusurlu olduğu tespit edilse de başvurucunun ölüm olayının dolaylı mağduru olduğu gözetilmeden manevi tazminat talebi reddedilmiştir. Gerçekleşen ölüm olayında idarenin var olduğu kabul edilen kusuru açısından uygun giderim sağlanmayarak yaşam hakkının devlete yüklediği pozitif yükümlülükler uygulamada etkili bir şekilde işletilmemiştir.
3 Aralık 2024	Bireysel Başvuru Başvuru No: 2020/19618, 18/9/2024	Başvuru; alacağın enflasyon karşısında değer kaybına uğraması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.	Başvurucunun maaş alacağına doğduğu tarihlerden dava tarihine kadar geçen süre dikkate alındığında alacaktır değer kaybını giderebilecek herhangi bir faiz ödemesi yapılmaması başvurucuya şahsi olarak aşırı ve olağan dışı bir külfet yüklemiştir. Dolayısıyla söz konusu müdahalenin kamunun yararı ile başvurucunun mülkiyet hakkının korunması arasında kurulması gereken adil dengeyi başvuru aleyhine bozduğu sonucuna varıldığından Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

6 Aralık 2024	Norm Denetimi: E:2024/62, K:2024/130, 27/6/2024	AYM, (4) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 52. maddesinin (4) numaralı fıkrası olan; " İl afet ve acil durum müdürlüklerince tesis edilen iş ve işlemler dolayısıyla açılmış ve açılacak davalar valilikler husumetiyle yürütülür. " hükmünü iptal etti.(*)	Davanın taraflarının belirlenmesi ve hasım mevkiinde bulunan kişi, kurum ve kuruluşların tespiti yargılama usullerine ilişkin meselelerdir. Yargılama usullerinin belirlenmesi yürütme yetkisinin dışındadır. Dolayısıyla yargılama usulüne ilişkin bir düzenleme içeren kuralın konusu itibarıyla yürütme yetkisine ilişkin değildir.
9 Aralık 2024	Norm Denetimi: E:2023/181, K:2024/128, 27/6/2024	AYM, Yardım Toplama Kanunu'nun 10. maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan " <i>...bir yılı geçmemek üzere...</i> " ibaresini iptal etti.	Yardım toplama faaliyetine kategorik olarak azami süre sınırı getiren, durumun önemine göre uzatılacak sürenin belirlenmesinde yetkili mercilere takdir yetkisi tanımayan kuralın, pek çok hak ve özgürlük bakımından doğması muhtemel sonuçlar gözetildiğinde, ulaşılmak istenen amaç bakımından orantılı olmayan bir sınırlama öngördüğü, bu yönüyle hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.
10 Aralık 2024	Norm Denetimi: E:2024/14, K:2024/145, 23/7/2024	AYM, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 37. maddenin dördüncü fıkrasında yer alan; " Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü " ibaresini, anılan Kanun Hükmünde Kararname'nin mülga ek 18. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi" yönünden iptal etti.	Kamu kurum ve kuruluşlarının merkez teşkilatında yer alan kariyer meslek kadrolarına atanmak için 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesinde düzenlenen asgari şartlar aranmaksızın Kurumun taşra teşkilatında üç yıl süreyle il müdürü olarak görev yapanların da anılan kariyer meslek kadrolarına atanmalarına imkân tanıyan kuralın görevin gerektirdiği niteliklere sahip olma ölçütünü karşıladığı söylenemez. Bu itibarla kural Anayasa'nın 70. maddesiyle güvence altına alınan kamu hizmetine alımda ve hizmetin devamında aranan liyakat ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

10 Aralık 2024	Norm Denetimi: E:2024/71, K:2024/147, 23/7/2024	AYM, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'nun 50. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan " <i>Maliye Bakanlığının uygun görüşü alındıktan sonra...</i> " ibaresinin " <i>anılan maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (m) bentleri yönünden</i> " Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verdi.	Bakanlıkça uygun görüş verilmediği sürece yönetmeliklerin Resmî Gazete'de yayımlanamayacak, dolayısıyla yürürlüğe giremeyecek olması nedeniyle idareye tanınan uygun görüş bildirme yetkisinin, niteliği itibarıyla bir onama yetkisi olduğu belirtilmiş ve Bakanlık tarafından uygun görüş verilmediği takdirde meslek kuruluşu tarafından yönetmelik çıkartılmayacağı gözetildiğinde kanun koyucu tarafından seçilen vesayet aracının meslek kuruluşunun yönetmelik çıkarma yetkisini ve dolayısıyla özerkliğini anlamsız hâle getirdiği sonucuna ulaşılmıştır.
17 Aralık 2024	Norm Denetimi: E:2024/185, K:2024/178, 5/11/2024	AYM, Noterlik Kanunu'nun 125(**). ve 126(***) maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verdi. (*)	Disiplin cezası verme yetkisinin somut olayın özelliklerine, eylemin ağırlığına, oluşan zararın büyüklüğüne göre kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olarak kullanılmasını sağlamanın yanında işlenen disiplinsizlik eylemi ile tayin edilen disiplin cezası arasında adil bir dengenin gözetilmesini temin edecek gerekli ve yeterli mekanizmaların kurulmadığı, verilecek disiplin cezaları bakımından keyfî yorum ve uygulamalara karşı hukuki güvencenin sağlanmadığı sonucuna varmıştır.

17 Aralık 2024	Bireysel Başvuru Başvuru No: 2019/39889, 17/7/2024	Başvuru, kişinin kendisi hakkındaki verilere erişim talebinin reddedilmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.	Kişilerin kendileri hakkındaki kişisel verilere erişimi Anayasa'nın ilgili hükmü ve bu hükme dayanan kanuni düzenlemeler ışığında değerlendirilmelidir. Kanunda öngörülen normun kapsamına girmediği anlaşılan bir işlem ve eylemi hatalı olarak o normun kapsamında gören bir yargısal yorumun <i>öngörülebilirlik</i> şartını sağladığı söylenemeyeceğinden Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.
23 Aralık 2024	Bireysel Başvuru Başvuru No: 2020/34827, 17/7/2024	Başvuru, hükümlü olarak ceza infaz kurumunda bulunan başvurusunun idari işlemin iptali talebiyle açtığı davanın vesayet makamı kararı olmaksızın tek başına dava açma ehliyetinin bulunmadığı gerekçesiyle İdare Mahkemesince reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.	Hükümlülerin tek başlarına dava açamayacaklarına yönelik mevzuatta açık bir engel bulunmamasına rağmen kategorik bir yaklaşımla hükümlülerin hukuki statüsünün hükümlüler gibi değerlendirilmek suretiyle ancak vesayet makamı kararı ile dava açabilmelerinin mümkün olduğu hususundaki yorumun öngörülemez olduğu ve anayasal anlamda kanunilik ölçütüne uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

31 Aralık 2024	Bireysel Başvuru Başvuru No: 2029/30300, 18/7/2024	Başvuru, belirli bir miktar gösterilerek açılan tam yargı davasında temyiz aşamasında yapılan miktar artırım talebinin reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.	Başvurucuya dava değerini artırma imkânı verilmeden taleple bağlılık ilkesi gereği davanın kabulüne karar verilmesi üzerine yapılan temyiz başvurusunun dava değerini artırım talebinin ilk derece mahkemesince karar verilinceye kadar yapılabileceği gerekçesiyle reddedilmesinin başvurucuya şahsi olarak aşırı bir külfet yüklediği ve bu durumun başvurucunun mahkemeye erişim hakkına yapılan müdahaleyi ölçüsüz kıldığı sonucuna varıldığından Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkı ihlal edilmiştir.
-------------------	--	--	--

(*): İptal kararı, kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girecektir.

(**): Madde 125 – Meslekin vakar ve onuruna aykırı eylem ve hareketlerde bulunanlarla, görevlerini yapmayan veya kusurlu olarak yapan yahut da görevinin gerektirdiği güveni sarsıcı hareketlerde bulunan noterler hakkında, noterlik hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesi amacı ile, durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre aşağıdaki maddede yazılı disiplin cezaları verilir.”

(***): Madde 126 – Noterler hakkında verilecek disiplin cezaları şunlardır: A) Uyarma: Notere görevinde daha dikkatli davranması gerektiğini yazı ile bildirmektir. B) Kınama: Notere, görevinde veya davranışında kusurlu sayıldığını yazı ile bildirmektir. C) Para cezası: 250 liradan 5 000 liraya kadardır. D) Geçici olarak işten çıkarma: Noteri sıfatı saklı kalmak şartıyla bir aydan altı aya kadar görevinden uzaklaştırmaktır. E) Meslekten çıkarma: Bir daha atanmamak üzere noterlikten çıkarmaktır.”

Hazırlayan Av. Gamze ÇELİKKOL¹

¹ İhtisas Hukuk Ofisi
www.ihitishukuk.com
<https://x.com/ihitishukuk>